

JÁSZAPÁTI ÉS VIDÉKE

Társadalmi és közgazdasági hetilap. — Megjelenik minden vasárnap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:	
Egész évre	8 kor.
Fél évre	4 "
Negyed évre	2 "

Felelős szerkesztő:
ifj. IMRIK JÓZSEF

Egyes szám ára 20 fillér.
Nyilttér soronként 40 fillér.
Kéziratokat vissza nem adunk.

Betétek után adómentesen tisztán 5%-ot fizetünk.

Gazdasági és Iparbank r. t.
Jászapáti (Régi céh-ház.)

A kassai gazdagylés.

A magyar gazdaszövetség, az a hatalmas testület, melyet naggyá Darányi népszerűsége és szervező ereje tett, — néhány nap mulva Kassán tartja országos vándorgyűlését. A mi patriánkon is nagy a készülődés és ugy városunk, mint megyénkől sokan fognak Kassára elutazni. Megszoktuk, hogy a gazdaszövetség tizezer főnyi impozáns tábora szinte orakulumként nyilatkoztassa ki az agrárius felfogást és törekvést. És mivel az osztrák merkantil köröknek egész nyílt az a törekvése, hogy a Balkánon — a változott viszonyok és igények felfokozása következtében — az osztrák kereskedelmi cikkeknek nagyobb beviteli piacokat biztosítsanak és ennek az árát, — a mit nem is lepleznek, — a magyar földmives érdekek feláldozásával, illetőleg nagyobb állapotbehozatal megengedésével kívánják elérni, — a magyar gazdaszövetség néma semmiképpen ne maradjon.

A nehéz viszonyok között élő, drágán termelő és a közterhek legnagyobb részét viselő magyar gazdát teljesen kiszolgáltatni, védelem nélkül hagyni, piacait egy selejtesebb s így minden csetre olcsóbb áruval kockáztatni, — nem lehet cél se itt, se a Lajthán tul. Ezt azzal a világozással és azzal a

lelkedéssel, mint eddig, a kassai gyűlésen is kifogjuk jelenteni. Itt aztán igazán lehullnak a pártkeretek és egységesen vonul föl a magyar társadalom. Azért kell sokunknak jelen lenni, hogy a magyar gazdaszövetség nevében való állásfoglalást tizezrek ajka jelentse ki mindjárt előjárójába, hogy odaát az érdekelt körök eleve tisztában legyenek a felől, hogy kemény diót ropogtatnak. Aligha birják feltörni.

Nekünk drága állategészségügyi szervezetünk van s állattenyésztésünk emelésére hallatlan erőfeszítést tettünk. Nekünk nem lehet a Balkánról az élőállat-bevitelt megengedni, melynek gyatra állategészségügyi ellenőrzése mellett a marha- és sertésvész réme állandósulna. Nem lehet piacainkat feladni, ha csak a gazdát nem akarjuk ebben a pénzügyi válságban eláztatni. Itt nagy érdekek védelméről van szó és ez a kassai gyűlésen elhangzó nyilatkozatokból fog leginkább kiviláglani.

És azt hisszük, hogy a nyilatkozatok nem fognak elhangzani a pusztába. Nem tudunk elképzelni magyar kormányt, mely az osztrákok még oly nagy nyomásnak is ellent ne álljon, ha tudja, hogy háta megett az egész magyar társadalom van. Es hogy az osztrák merkantil törekvések ellen osztatlanul és egységesen áll a magyar társadalom, — ez dátumszerűleg június 18-án fog kitűnni.

Üdvözöljük a kassai gazdagylést, melynek az a nagy feladata, hogy egy hazánkra néző s nagy közgazdasági csapásként mutakozó felhőt eloszlasson. Ha megteszi, jól végezte dolgát.

A postához vezető ut kiépítése.

Emlékezhettek még rá olvasóink, hogy városunk képviselőtestület folyó évi április hó 25-én tartott közgyűlésében nagy szótöbbséggel elhatározta, hogy a városháza kapujától a postáig vezető, illetve a jászberényi eszentandrás kőutakat összekötő burkolatlan utszakaszokat mielőbb kiépítteti. Az is határozatba ment, hogy az utépítést házilag végezteti a város s a költségeket a vámkrajcárok jövedelméből óhajtja fődözni; a megépített ut fenntartása, illetve annak a megyei köuthálózatba való felvétele iránt pedig a törvényhatósághoz kérelmet intéz. A képviselőtestület harározata fölött a f. hó 20-án tartandó vármegyei közgyűlés fog dönteni. Nehogy a kellő információk hiányában kedvezőtlenül intéztessék el a kérdés Berente Miklós főbíró és Khindl Gyula főjegyző f. hó 11-én, szerdán délelőtt Szolnokba utaztak s ott Kury Albert dr. megyei alispánnal és Komor Arnold műszaki tanácsos, államépítészeti hivatali főnökkel beható tanácskozást folytattak az utépítésről, mely tanácskozás során ugy a műszaki tanácsos, mint a vármegyei alispán teljesíthetőnek találták a város kívánóságát. Ezek után szinte föltétlenül bizonyos, hogy a június 20-iki megyei közgyűlés egyhangulag jóváhagyja Jászapáti város képviselőtestületének határozatát és engedélyezni fogja a szóban lévő utszakaszoknak a vámjövedelmek terhére leendő megépítését.

Nem hallgathatjuk el külön megemlíteni, hogy a vármegyei alispán e kérdésben is a legnagyobb jóakarattal támogatta a város kérelmét, amiért mi is hálás köszönetet mondunk.

CEMENT

legjobb portlandi minőségben és mészhomoktéglá állandóan kapható GROSZMANN FARKAS és FIAI fakeskedők raktárában Jászapáti.

Sirolin® Roche

ezerszeresen bevált

tüdőhurutok ellen

friss és idült

köhöges, hörghurutnál
tüdőgyuladások után.

Egészséges tüdők erős étvágy óvszer a
tüdővész ellen.

Az adóhivatal augusztus 1-én megnyílik.

Markovits Pál dr. plebános, Berente Miklós főbíró és Bella Gusztáv jegyző május hó 6-án Okolicsányi László dr. és Hegedüs Kálmán dr. orsz. képviselők vezetésével tisztelegtek a pénzügyminiszternél s megkérték, hogy a jászapáti kir. adóhivatalt megelőbb megnyitni és a hivatali helyiségek használatáért a kincstár által fizetendő evi bérösszeget ezer koronára felemelni kegyeskedjék. A pénzügyi kormány. — amely az utóbbi időben már oly sokszor adta tanujelét a város hánt való jóindulatának — most sem zárkózott el a kérelem teljesítése elől s méltányolva a városnak a kir. adóhivatal létesítése érdekében tanusított áldozatkészségét, az evi bérösszeget a tervezett 800 K-ról ezer koronára felemelte s egyben elrendelte, hogy a hivatal már folyó évi augusztus hó 1-én megkezdje működését. A pénzügyi kormány ezen kedvező határozatáról leiratban értesítette a szolnoki kir. pénzügyigazgatóságot, amelynek vezetője, Magyar Miklós kir. pénzügyigazgató Kádas László titkár kíséretében a kapott utasítás következtében már csütörtökön, június 12-én városunkba érkezett, hogy egyrészt a hivatali helyiségek berendezésére nézve a szükséges intézkedéseket tegyék, másrészt pedig, hogy az adóhivatal helyiségeinek bérletére a szerződést a kincstár nevében a várossal megkösse.

Bizonyára nagy örömmel fogadja e kedvező kormányhatározatot a város minden polgára. Az adóhivatal, amelyért nagyon sok hosszú esztendő óta annyit dolgozott, annyit lótot-futott és oly sokat áldozott a város, — alig egy hónap múlva tehát megnyílik! A számára emelt díszes épületben aug. hó 1-én már megkezdődik a munka! Jóleső érzéssel adjuk ezt köztudomásul s egyuttal a legnagyobb elismeréssel emlékezünk meg azoknak a férfiaknak munkájáról akiknek a siker elsősorban köszönhető. Mert bizonyos, hogy hiába hozott volna a város még nagyobb áldozatokat is, ha az elöljáróság vezetőinek buzgalma, de legfőképpen Markovits Pál dr. plebános lelkes és önzetlen agitációja és Okolicsányi László dr. és Hegedüs Kálmán dr. orsz. képviselők hat-

hatós, értékes és eredményes támogatása nem egyengette volna éppen a legilletékesebb helyeken a kérdés kedvező elintézésének sokáig nehéz útját. Köszönet nékik és elismerés soha eléggé meg nem becsülhető munkásságukért!

Az új adóhivatal körzetébe Jászapáti, Jászakisér, Jászladány, Jászsalsószentgyörgy és Jászszentandrás fognak tartozni, tehát az új hivatal teljesen jász hivatal lesz.

Őszi műtrágya szükségleteiről gondoskodjék! Legokosabb, ha a kívánt mennyiséget már most, bármelyik vasárnap vagy csütörtökön reggel, a Gazdasági és Iparbank r. t. most megnyílt hevesi-úti gépraktárában (új községi épület) Juhász József nyughuszarórmester, üzletvezetőnél bejelenti. Más napokon a rendelést a Gazdasági és Iparbank jászberényi-úti üzletében adja fel. Ha a megrendelést későre hagyja, műtrágyája nem fog megérkezni idejében. — Mindenféle gazdasági gépekért és eszközökért forduljon szintén bizalommal a gépraktár üzletvezetőjéhez.

HIREK.

Képviselőtestületi ülés. Városunk képviselőtestülete f. hó 13-án délelőtt 10 órakor Berente Miklós főbíró elnöke alatt rövid ülést tartott, amelyen örömmel vették tudomásul a pénzügyigazgatóság átiratából, hogy az adóhivatal f. évi augusztus 1-én megnyílik s hogy évi bére 1000 kor. lesz. Ezzel megfelelően oda módosították a bérletre nézve a kincstárral kötött szerződést, hogy a helyiségeket a hivatal céljaira 1913. július 1-től tíz évre, vagyis 1923. június 30-ig engedik át évi 1000 K bérért. — Azután a főbíró indítványára elhatározták, hogy az új cédulaház alatti pince bérletét ez év folyamára Juhász K. János korcsmárosnak adják át.

Esküvő. kechkeméti Bornemisza Jenő, jászladányi községi jegyző múlt vasárnap, június 8-án délután 5 órakor vezette oltárhoz Radován Margitkát, Radován György és felesége Kalmár Róza leányát a helybeli plebáni templomban. A díszes esküvő násznagyai Andrássy Béla jászladányi főjegyző és Szaller Miklós dr. jászapáti orvos voltak. Az egyházi szertartást Herreszbocher Dénes szajóki plebános végezte. Félórával előbb volt a polgári házasságkötés, amelyet Bodnár Sándor dr. főszolgabíró végzett. — Este az örömapa uri házában fényes lakoma volt az új pár tiszteletére.

A rk. népiskola vizsgája. A jászapáti rk. népiskolák vizsgái, melyeken

tanítók és növendékek számot adtak az 1912.—1913. tanév eredményéről, — az elmúlt hét folyamán tartattak meg. Hétfőn, június 9-én reggel kezdődtek és megszakítás nélkül folytatódtak szombathélig. A vizsgák legnagyobb részén Markovits Pál dr. plebános elnökölt, csak szerdán helyettesítette Vanyek László főgimnáziumi hittanár. Valamennyi vizsga jól sikerült, ami fényes bizonyossága a helybeli tantestület kiváló szakképzettségének, kötelességtudásának és szorgalmának. Némelyik osztályban akkora készültséget és olyan fegyelmezettséget tapasztaltunk, hogy a fővárosi mintaiskolák is megirigyelték volna. Igaz, itt-ott hallottunk gyöngye feleletet is, anélkül azonban nem lehet vizsga a világon. De hogy nem akadunk osztályra, amelyik átlagban a dicséretes eredményt fel ne mutatta volna, azt határozottan merjük állítani. Külön nem említünk senkit derék tanítónk közül, de a legnagyobb elismeréssel szólunk arról a farsztó, nehéz és nagy munkáról, amelyet ők a nemzeti haladás és a magyar nemzeti művelődés fejlesztése érdekében az elmúlt tanév idején ismét teljesítettek. Tulzsfolt tantermekben, kellően fel sem szerelt iskolákban ilyen szép eredményt felmutatni — valóban dicséretes és a nemzeti kultúra szempontjából nagy értékű cselekedet.

Szombaton délután 3 órakor záróünnepély keretében folyt le az ének és tornavizsga s ugyanakkor mutatták be az érdeklődő közönségnek a leányosztályok szép kézimunka-kiállítását és a rajz-kiállítást. Különösen nagy tetszést keltettek a Csávojszky Dezső tanító IV. leányosztályos növendékeinek szabadkézi és természetutáni rajzai.

A záróünnepély után osztották ki — ez uttal első ízben — az 1907. évi XXVII. t.-c. 19. §-ának megfelelően a végbizonyítványokat, melyeknek a képviselőválasztások idején egykor majd nagy szerepük lesz. Mindazok a fiúk és leányok, akik a VI. elemi osztályt tavaly és az idén jó sikerrel végezték s akik az ismétlődő iskolát az idén és tavaly elvégezték, kaptak ilyen végbizonyítványt. A múlt tanévről 14 leány és 19 fiú, az idei tanévről 13 leány és 5 fiú növendék találtatott alkalmasnak erre a bizonyítványra.

A szép sikerű tanévet ma, vasár-

Aki valamit vesz, elad vagy keres, legcélszerűbben teszi, ha lapunkban hirdet.

Apró hirdetés tizenöt szóig csak harminc fillérbe kerül. Szombat délig feladott hirdetések vasárnapi lapunkban okvetlenül megjelennek.

nap reggel fél 9 órakor ünnepélyes Te Deum fejezi be, amelyet *Markovits Pál dr.* plebános mond. Utána az egyes osztályokban kézhez kapják a növények értesítő-könyvecskéiket, irkáikat, rajzaikat és kézimunkáikat. Ugyancsak ekkor osztják ki a jóelőmenetelű és jóviseletű tanulók között a jutalmakat is.

Halálzás. *Kalmár Antal* férfisabó f. hó 10-én 44 éves korában, hosszas szenvedés után, Jászapáti elhunyt.

Iskolalátogatás. *Stegmüller Károly* felsőipariskolai tanár, ipariskolai szakfelügyelő f. hó 8-án látogatta meg ipariskolánkat. Behatóan megvizsgálta az év folyamán elkészített rajzokat, valamint az épen munkában levőket is. Vizsgálat után az ipariskola tanítótestületét értekezletre hívta, hol megadta a szükséges utbaigazításokat. A tanítás sikeresebbé tételére ujabban kiadott mintákat ajánlott. A rajztanítási eredménnyel teljesen meg volt elégedve, csupán azt óhajtja, hogy az általános irány mellett nagyobb gond fordítassék a szakrajzolásra.

Itt említjük meg, hogy az ipariskolai tanulók rajzai f. hó 15-én az Ipartestület helyiségében ki lesznek állítva és azt az érdeklődők egész napon át megtekinthetik.

A Frivaldszky-iroda gondnoka. A közelmúlt napokban elhunyt Frivaldszky János dr. jászapáti ügyvéd irodájának gondnokává az egri ügyvédi kamara *Bathó Károly* jászberényi ügyvédet nevezte ki. A gondnokot *Pataky István dr.* jászapáti ügyvéd fogja helyettesíteni. — A két ügyvéd a Frivaldszky-iroda leltározását f. hó 11-én kezdte meg.

A nőegylet alakuló közgyűlése. Ma, vasárnap délután 6 órakor alakul meg a Jászapáti Nőegylet a városháza nagytermében. A meghívók már a hét elején szétküldettek, de az előkészítő bizottság ez uton is fölkéri az 59 aláírt tagot, hogy az alakuló ülésen szíveskedjenek minél nagyobb számban — esetleg hozzátartozóik kíséretében megjelenni. A közgyűlés tárgysorozata a következő: 1. az alapszabályok letárgyalása, 2. a tisztviselők — és 3. husz választmányi tag megválasztása.

Jutalomdíj. A Gazdasági és Iparbank részv.-társaság jászdózsai fiókja 20 K-t küldött a jászapáti kir. kath. főgimnázium igazgatójának címére, hogy jutalomképen egy jászdózsai illetőségű tanulóknak ítélje oda a tanári testület. A szíves adományért ezuton is hálás köszönetét fejezi ki az intézet igazgatósága.

Tenyészállat-díjazás Jászszenandrason. A vármegyei gazdasági egylet a földművelésügyi miniszter támogatásával f. évi június hó 24-én tenyészállat-díjazást rendez Jászszenandrason. A díjazásra csak simmenthali-fajta szarvasmarhákat lehet nevezni. Bővebb felvilágosításokat a községi előjáróságok adnak.

Ugyancsak simmenthali-fajta szarvasmarhadíjazás lesz f. hó 19-én Törökszentmiklóson és f. hó 26-án Tiszaföldváron. Mindhárom helyen pirostarka tenyészbika, növénydebika, borjastehén és üsző vehet részt a

versenyben. Mindenik helyen 1600—1600 K-t fordítanak a díjazásra. A díjazás reggel pont 8 órakor kezdődik.

Az izr. népiskola évvizsgálója. A helybeli osztatlan izr. magániskola IV. osztályának vizsgálója hétfőn, f. hó 16-án reggel 9 órakor fog megtartani a központi rk. népiskola nagytermében. A vizsgán *Tábor János* rk. népiskolai igazgató-tanító fog elnökölni.

Az iparostanonc-iskola vizsgálója f. hó 23-án és 24-én délután 5 órakor lesz a központi népiskolában. Első napon a II. osztály, a következő napon pedig az I. és III. osztály növendékei vizsgáznak.

Ajándékok a muzeumnak. A III. évfolyam 2 drb. érmet; *Kilián Bertalan* 1 drb. szép-művi bronzból készült kovartartót és *Szöke Imre* 1 golyót ajándékozott a muzeumnak.

A kir. kath. főgimnázium igazgatósága fölhívja azokat a szülőket, akik a következő 1913—1914. iskolai évben kosztos diákokat óhajtának tartani, hogy ezen szándékukat jelentsék be az intézet igazgatósági irodájában (délelőtt 10—11 óráig).

A jászszenandrasi községi orvosi állásra ezideig hárman pályáztak, névszerint: *Khindl Barna dr.* vm. tb. főorvos, jászapáti gyakorló orvos, *Rössler Ármán dr.* nyug. honvéd ezredorvos és *Gallagó Ede dr.* rákoszentmihályi gyakorló orvos. A választás valószínűleg július hónapban lesz.

A jászapáti új rk. népiskolák árlejtése f. hó 14-én szombaton délelőtt 10 órakor tartatott meg a községében. A kiséri-uti új iskola mellé tervezett három tanterem és szertárterem költségvetése és a régi épület tetőfedési munkáinak költsége összesen 19.340 K-ban volt megállapítva. Az árlejtésben ketten vettek részt: *Vágó István* helybeli acsmester, aki 17.500 K-rért és *Sipos István* szolnoki vállalkozó, aki 19.075 K 37 fillérért hajlandó vállalni az építést. *Sipos István* az árlejtés alkalmával óvást emelt *Vágó István* megbízása ellen, miután nevezettnek nincs az építéshez megkivánt képesítése. Meg vagyunk róla győződve, hogy a képviselőtestület, amelynek talán már kedden alkalma lesz határozni, ebben az ügyben, a *Sipos István* ajánlatát fogadja el, mert a két ajánlat között mutatkozó csekély 1575 K különbség igazán nem lehet akadálya annak, hogy szakértő, ügyes és minden tekintetben hivatott építész kapja meg a vállalatot. A *Sipos István* által épített adóhivatal, az új községi bolti helyiségek és a *Dzurik-féle* ház különben is fényesen bizonyítják ennek a vállalkozónak kiváló izlését és megbízhatóságát.

Telefon Jászapáti és Heves között. A kereskedelmi miniszter a Jászapáti és Heves községek közötti távbeszélő összeköttetést a napokban engedélyezte. Az új vonal bejárása f. hó 19-én délelőtt lesz és Heves községében kezdődik. — Ezzel a vonallal, amely megyénk és Heves vármegye között közvetlen összeköttetést létesít, — kereskedőinknek régi és jogos kívánsága teljesül.

Mértékhitelítés. Az 1907. évi V. t.-c. értelmében az állami mértékhitelítő ismét körútra indul a Jászságban. A hitelítés sorrendje az egyes községekben a következő: Jászkisérien június 18—25; Jászapáti július hó 2—19; Jászszenandrás július 21—22; Jászdózsa július 23—26; Jászárokszállás július 28—augusztus 22; Jákóhalma szeptember 11—17; Jászsószentgyörgy szeptember 25—október 6; Jászládány október 7—20; Bessenszög október 21—24. Mindenféle mérleg, továbbá minden folyadék- és szilárdtest-mérő, ugyancsak a hossz-mértékek is bemutatandók a hitelítési körút alkalmával. A mulasztókat szigorú büntetés sújtja.

Németország műtrágya fogyasztása a múlt évben. Németország 1912-ben 560 millió márká, 1910-ben 350 millió márká értékű műtrágyát fogyasztott. A birodalom műtrágya fogyasztásának emelkedése páratlanul áll. Már 1910-ben azt hitték, hogy a további emelkedés lehetetlenség, mert már akkor 107 kg. műtrágyát használt fel birodalmi átlagban szántóföld területe minden kat. holdján, mégis két év alatt több mint 200 millió márkával emelkedett a fogyasztás s így 1912-ben körülbelül 155 kg. különféle műtrágyát használt fel szántóföldjének minden kat. holdjára. Ennél eklatánsabban semmi sem bizonyíthatja a műtrágyázás nagyon is jövedelmező voltát. Ezzel szemben Magyarország — fél akkora szántóföld területén — elhasznált 1912-ben nem egészen 20 millió kor. értékű műtrágyát, a mely mennyiségből országos átlagban 15 kg. műtrágya sem jut egy katasztrális hold szántóföldre.

Nagy szerencsétlenség a nyári hőség okozta nagy gyermekhalandóság, ha a tehéntej hamar megromlik és a szegény kis csecsemőknek nincs megbízható táplálékuk. Minden gondos anya tehát idejekorán kísérletet tesz kedvencénél a régebbi Nestlé-féle gyermeklisztrel, melyet a kis gyermekek nagyon szívesen vesznek és azonkívül olcsón megszerezhető. Próbadozott díjtalanul küld a *Henri Nestlé cég* Wien, I., Biberstr. (65).

SPORT.

Az elmúlt vasárnap a JAFK és a pest-vidéki bajnokság NFC csapata mérköztek a jászkiséri football-pályán. Eredmény 1:1. Ha figyelembe vesszük, hogy a nagykátai csapat már rég ideje üzi a labdarugást s hogy sokszor erős, gyakorlott csapatokkal volt alkalma összemérni erejét, — úgy nyilvánvalóan bizonyítja a vasárnapi eredmény a jászkisériek fényes haladását, amihez gratulálunk. A játék különben mindvégig heves volt. A jászkisériek kapusa nagyon ügyesen védte a kaput. A szép számú közönség lelkesen éljenezte a törekvő csapatot.

Ma, vasárnap délután *Jászládányon* lesz football mérkőzés a jászapáti JTC és a jászkiséri JAFK csapatai között. A két csapat először mérkőzik egymással s bizonyára igen nagy közönség előtt, mert a játék a Jászládányon akkor tartandó nagyszabású *tízoltó-népi ünnepély* keretében fog lefolyni. Kezdeté délután fél 6 órakor. A football-verseny előtt síkfutás és lóverseny lesz. A népi ünnepélyre váltott jegyek ezen versenyekre is érvényesek.

Eladó üzletberendezés. Jászkisérien, Sebők Vilmosnál egy szatócsberendezés azonnal eladó.

Eladó ház. Jászapáti, a Hevesi utcán lévő, özv. *Bottka Ottóné* tulajdonát képező öreg *Imrik-féle* ház szabadkézből eladó. Venni szándékozók tudakozódhatnak dr. *Beöthy János*nál.

